

TMF360 GRADER

BRANSCHRAPPORT FRÅN TRÄ- OCH MÖBELFÖRETAGEN
DECEMBER 2020

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

4	TMF 360 grader – En branschrapport
5	Vd:s ord
6	Trähus
8	Bygginredningar
10	Möbler och inredningar
12	Varannan svensk trätrappa tillverkas i Norsjö
14	Produktutveckling och tidlös design lyfter exporten hos Abstracta
16	Småhus är drömboendet för de allra flesta
18	Översikt över den svenska, europeiska och globala ekonomin samt den svenska tillverkningsindustrin
20	Det ekonomiska läget i trä- och möbelindustrin
24	Framtidsutsikter
27	Slutnoter

Omslagsbild: Detalj från
medlemsföretaget Abstractas
produkt Sky Wall.

Interiör från Myresjöhus
husmodell Solstrimma.

Detalj från Abstractas storsäljare Softline som producerades för första gången 1981.

Julia Granström jobbar med ytbehandling av ektrappa på Drömtrappors produktion i Norsjö.

Thoréns Business School i Solna, inredd av Kinnarps.

TMF 360 GRADER – EN BRANSCHRAPPORT

OM TMF

TMF, Trä- och Möbelföretagen, är bransch- och arbetsgivarorganisationen för den träförädlande industrin och möbelindustrin i Sverige. TMF:s medlemsföretag bygger och inreder Sverige. Här finns företag som tillverkar trähus, möbler till privat och offentlig miljö, bygginredningar och olika typer av specialinredningar.

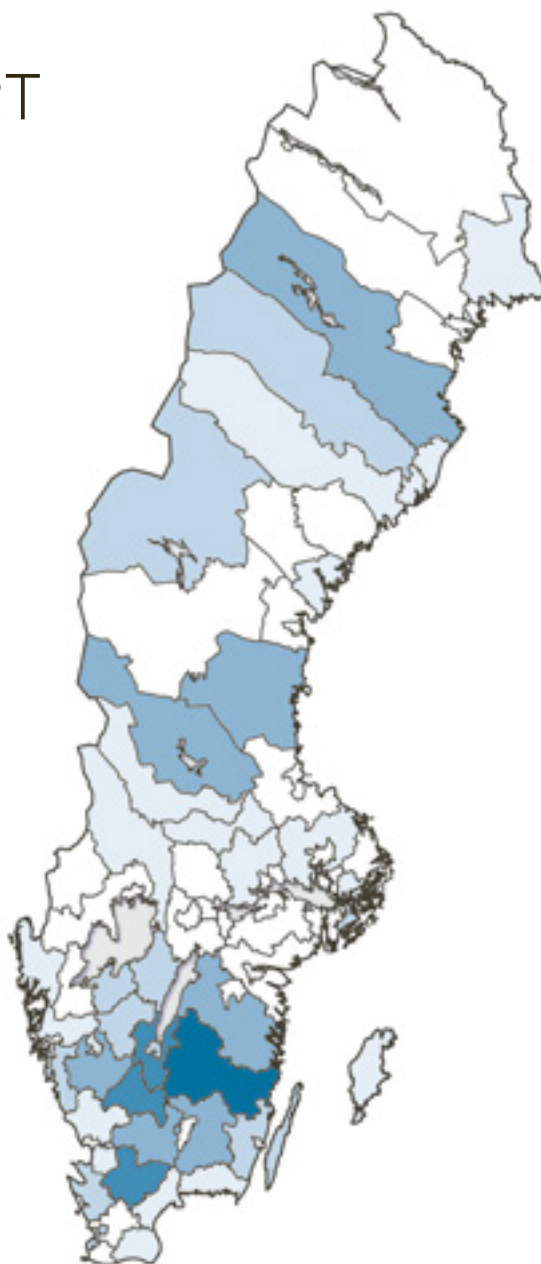
Som bransch- och arbetsgivarorganisation företräder vi drygt 650 medlemsföretag som sammanlagt har drygt 27 000 anställda. Vår uppgift är att stärka företagens konkurrenskraft och verka för medlemsföretagens tillväxt.

OM RAPPORTEN

De företag TMF representerar finns i vitt skilda branscher med olika förutsättningar, olika kunder och olika marknader. Rapporten TMF 360 grader ska ge en aktuell och samlande bild av den träförädlande industrin och möbelindustrin samt visa den betydelse våra branscher har för ekonomin, våra regioner och samhällsutvecklingen i Sverige. Den är tänkt att bli en serie återkommande rapporter som över tid ska ge en sammanhängande bild av de olika branscherna, deras olika villkor och förutsättningar och hur de hänger ihop. Rapporten vänder sig till våra medlemsföretag, deras intressenter samt till alla andra som vill veta mer om trä- och möbelindustrin i Sverige.

Varje rapport kommer att ha ett avsnitt som ger en överblick över läge och utveckling i samhällsekonomin i allmänhet, och för våra branscher i synnerhet, samt ett avsnitt med fördjupande resonemang inom något centralt tema, tillsammans med reportage från olika medlemsföretag. Genom de fördjupande reportagen och branschstatistik ska rapporten ge en inblick i hur våra medlemsföretag bidrar till hållbarhet, sysselsättning, produktion och innovation i hela Sverige.

Nästa rapport i serien är tänkt att publiceras på försommaren 2021 och erbjuda en fördjupande inblick i våra branschers omfattande arbete med hållbarhet och cirkularitet.

Här finns Trä- och Möbelföretagens medlemmar. Kartan är indelad utifrån postkodregioner.

- Under 5 st
- 5-10 st
- 11-15 st
- 16-20 st
- 21-30 st
- 30 st och fler

VD:S ORD

Vi lämnar snart ett turbulent år bakom oss. I våras utsattes svensk ekonomi för en chock av historiska mått. Snabbt sjunkande efterfrågan och minskad handel med omvärlden slog hårt mot stora delar av näringslivet. Många människor har förlorat jobbet och fått en osäkrare tillvaro. Vardagen förändrades för de allra flesta av oss.

Trots ett prövande år har trä- och möbelföretagen visat en imponerande motståndskraft. Vår industri har fortsatt att leverera produkter som är grundläggande för människors liv och vardag – och som människor fortsatt värderar högt. När många nu tillbringar mer tid i hemmet ökar betydelsen av hur vi bor och hur vi inreder våra hem. Det egna hemmet har helt enkelt fått ännu större betydelse i livet.

Men våra produkter är inte bara rena nödvändigheter – de utmärker sig också genom att vara funktionsfylla, nytänkande och hållbara. Det har lett till stora framgångar för svensk trä- och möbelindustri i världen. Samtidigt som vi har en lång och stolt historia fortsätter våra industrier att visa en förmåga att komma med ständigt nya innovationer.

Abstracta, som med sina ljudabsorberande produkter har lanserat begreppet Soundscape, är ett sådant företag. Vi uppmärksammar dem särskilt i den här rapporten för att visa på den exportpotential som finns i den svenska möbelindustrin.

Vi vet sedan tidigare att många svenskar helst vill bo i eget hus och under pandemin har intresset för småhus fortsatt växa. OBOS är ett exempel på företag som är lyhörda för nya trender kring hur vi vill bo. Därför uppmärksammar vi dem med i en artikel, där vi dessutom går till botten med hur många av svenskarna som faktiskt vill bo i småhus.

Ökad efterfrågan på trä som material betyder att TMF:s industrier kommer vara viktiga för Sveriges export, innovationer och klimatomställning framöver.

Krisen var mycket oroväckande när den slog till i våras. I den här rapporten finns många ljusglimtar. Under sommaren och hösten har vi kunnat se att Sveriges ekonomi inte drabbats lika hårt som vi inledningsvis befarade. De ekonomiska utsikterna ser nu mindre dystra ut än i våras – trots att smittspridning-

en återigen ökar och restriktioner fortfarande präglar tillvaron.

Den som blickar bakåt över 2020 kommer kanske tänka på en isolerad tid, mindre umgänge med vänner och bekanta och dystra ekonomiska utsikter. Men

om vi tillåter oss att blicka framåt finns tecken på en nystart. Flera av de strukturella trender vi sett under 2020 kan leda till bestående förändringar i samhället.

Digitaliseringen har tagit ett nytt språng genom hemarbete och ett ökat tryck på nya lösningar för möten och samtal. Jag skulle inte bli förvånad om 2021 dessutom blir ett nystartsår för hur vi väljer att bo och hur vi ser på villaområden, mindre städer och glesbefolkade områden. Många har fått tid att reflektera över hur och var man bor och fler värderar närhet till natur högt. Detta ökar intresset för att bo i hus i utkanten av städer eller på mindre orter. Det

är bra för vår industri, som ofta verkar i glesbygd. Att det går att ha produktion på mindre orter i Sverige är Drömtrappor från Norsjö ett utmärkt exempel på – som vi också uppmärksammar i ett särskilt reportage i den här rapporten.

Med större tryck på hållbara material ökar också vikten av skogen och träet, vilket stärker företag som är belägna långt från storstadskärnorna. Ökad efterfrågan på trä som material betyder att TMF:s industrier kommer vara viktiga för Sveriges export, innovationer och klimatomställning framöver. Det vi åstadkommer är oerhört betydelsefullt för Sverige.

I den här rapporten ger vi en bild av vår industri, hur år 2020 har sett ut och hur situationen för våra företag kan väntas utvecklas framöver. Det är vår första rapport i detta slag och jag hoppas att du kommer att uppskatta den.

Trevlig läsning!

DAVID JOHNSSON
Vd Trä- och Möbelföretagen

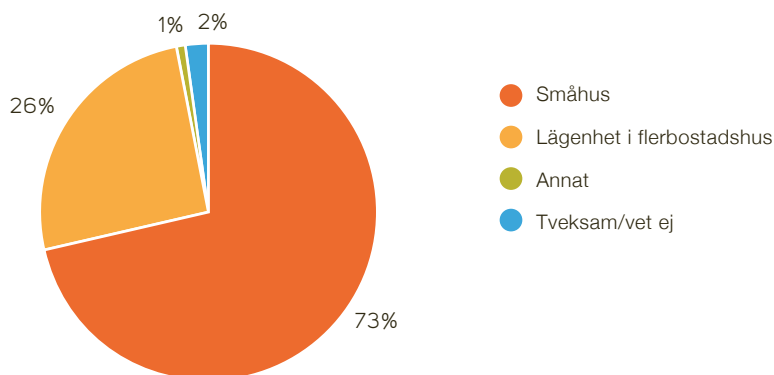
TRÄHUS

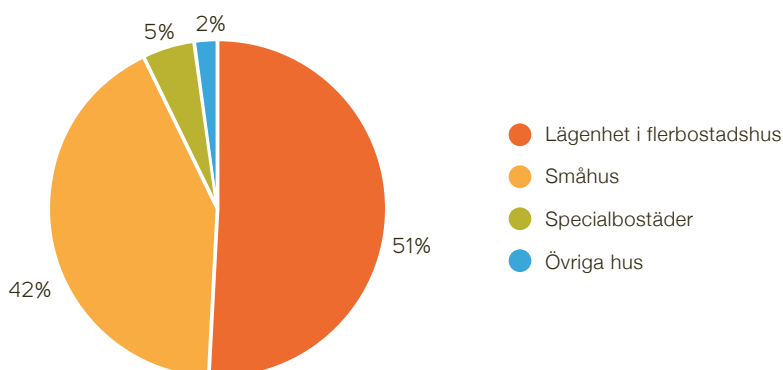
Trähusbranschen är en viktig del av svensk industri och ekonomi. Branschen utgörs i huvudsak av industritillverkande företag som förädlar träråvara och producerar både småhus, enfamiljshus och flerbostadshus, redo att monteras och levereras.

I valet mellan lägenhet och småhus föredrar svenskarna villan, radhuset eller parhuset. Så har det sett ut länge. Tre av fyra svenskar vill bo i eget hus, visar exempelvis en undersökning som TMF lät Sifo göra 2019.¹ Trots det är det bara drygt hälften, 52 procent, av befolkningen som bor i småhus idag² och endast knappt 20 procent av nyproduktionen består av småhus.³ Under 2019 byggdes det 10 213 lägenheter i småhus medan det byggdes mer än fyra gånger så många lägenheter i flerbostadshus – hela 45 446 stycken.⁴ Andelen lägenheter i småhus jämfört med flerbostadshus har minskat påtagligt under det senaste decenniet.⁵

SVENSKARNA FÖREDRAR EGET HUS

SÅ BOR SVENSKARNA IDAG

Till skillnad från processen vid platsbyggda bostäder, då bostäder uppförs del för del där de ska stå, producerar trähusindustrin idag till stor del i fabrik. De senaste decennierna har det industriella bostadsbyggandet utvecklats snabbt. Nio av tio nyproducerade småhus byggs idag med trä och lika många är prefabricerade, det vill säga tillverkade i fabrik innan de levereras.

Det finns många fördelar med industriell produktion. Mindre materialsvinn och bättre resursutnyttjande är två exempel på miljömässiga vinster. I jämförelse med traditionellt platsbyggande innebär industriellt byggande mindre spill och färre byggplatsstölder.

Industriellt byggande minimerar tiden på byggarbetsplatsen och kräver färre transporter till och från platsen där byggnaden ska uppföras. Det bidrar till mindre störningar för boende och kringliggande verksamheter. Att flera delar av bostadsproduktionen sker inomhus underlättar kvalitetskontrollen och bidrar till en bättre arbetsmiljö för de anställda. Det innebär också mycket få skador och arbetsolyckor eftersom arbetet sker inomhus med god belysning och med en större

överblick som ökar möjligheterna till risreducerande åtgärder.

Industriellt byggande bidrar till att skapa och behålla arbetstillfällen på mindre orter där produktionen i regel sker. De flesta av landets största hustillverkare ligger längs Norrlandskusten, i Småland samt längs Västkusten.

Trähusbranschen ger jobb åt tusentals människor i hela Sverige. Under 2019 sysselsatte branschen drygt 6 600 personer.⁶ 2019 uppgick exporten till nästan 1,3 miljarder kronor.⁷ De största exportmarknaderna är Norge, Tyskland och Finland. Produktionsvärdet för monteringsfärdiga trähus, såväl småhus som flerbostadshus, var år 2018 nästan 21 miljarder kronor.⁸

Industriellt byggande bidrar till att skapa och behålla arbetstillfällen på mindre orter där produktionen i regel sker.

Småhus: Enbostadshus, friliggande eller sammanbyggda till parhus, radhus eller kedjehus och friliggande tvåbostadshus.

Flerbostadshus: Bostadshus med tre eller flera bostadslägenheter. Hit räknas sammanbyggda tvåbostadshus och även lokalhus med minst en bostadslägenhet.

LÄGRE UTSLÄPP MED INDUSTRIELLT BYGGANDE I TRÄ

Byggsektorn spelar en viktig roll i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. Trä är ett klimatneutralt material som binder koldioxid. Nya produktionsmetoder som innebär att trähus i större utsträckning fabriks-tillverkas och levereras monteringsfärdiga gör att materialsvinnet blir mindre än vid traditionellt byggande.

2 686

SMÅHUS I TRÄ

Det totala antalet levererade styckebyggda och gruppbyggda småhus, i trä i Sverige från TMF:s medlemsföretag under första halvåret 2020 – en ökning med nio procent jämfört med samma period 2019. Den totala orderingen var under samma tid 3 044 styckebyggda och gruppbyggda småhus.⁹

2 410

LÄGENHETER MED TRÄSTOMME

Det totala antalet levererade lägenheter i flerbostadshus med stomme av trä från TMF:s medlemsföretag under första halvåret 2020 – en ökning med tio procent jämfört med samma period 2019.¹⁰

OM TRÄ- OCH MÖBELINDUSTRI

BYGGINREDNINGAR

Bygginredningar är dörrar, fönster, trögolv och trappor. De bygginredningar som TMF:s medlemmar producerar finns i alla hem och hushåll runtom i Sverige.

I Sverige har vi en lång och stark tradition av att producera fönster och dörrar av trä. Den unika svenska hantverkstraditionen gör att många svenska bygginredningsföretag ligger i framkant internationellt. Det finns exempelvis flera världsledande svenska golvföretag som har gjort sig kända för sina kvalitativa hantverk. Vårt kärva klimat med en ständigt skiftande väderlek har lärt oss att producera hållbara och energieffektiva fönster och dörrar av hög kvalitet.

Fönster och dörrar har utvecklats till att bli några av de mest komplexa delarna i moderna byggnader. Moderna fönster och dörrar förväntas vara både tåliga och estetiskt attraktiva. Utseende och design blir allt viktigare när fönster och dörrar ska passa in i byggnadens arkitektur. Kraven är höga på effektiv energi- och ljudisolerings, miljövänlighet samt brand- och inbrottssäkerhet.

Eftersom det finns gott om furu i Sverige finns råvaran till bygginredningar på nära håll. Trä är ett naturligt material som vi kan producera, använda och återvinna utan att miljön tar skada. Det mesta av virket kommer från certifierad skog, där avverkningen inte överskrider tillväxten. Det gör bygginredningar i trä till ett tryggt miljöval.

Träinredningar är även välgörande för hälsan – vi mår bättre när vi omger oss av exempelvis trappor, golv och dörrar i trä. En vacker och välkonstruerad trätrappa gör exempelvis stor skillnad för hur vi uppfattar ett hus. Forskning har visat på att det ger stor positiv påverkan på både hälsa och miljö att omge våra inomhusmiljöer med trä.¹¹

I Sverige finns det 307 företag som producerar dörrar och fönster i trä. De sysselsätter tillsammans 4 338 personer.¹² Under 2019 uppgick varuexporten för trädörrar till 1,1 miljarder kronor och varuexporten av träfönster uppgick till 146 miljoner kronor.¹³

DÖRRAR, FÖNSTER, TRAPPOR OCH GOLV

Dörr- och fönsterindustrin tillverkar inner-, ytter- och institutionsdörrar samt fasta respektive öppningsbara fönster. Trappor tillverkas i massivt trä och kan bestå i trä från furu likväl som lövträ. Trägolvsindustrin tillverkar fanérgolv, lamellgolv och massiva trögolv

DAGENS FÖNSTER – BETYDLIGT ENERGISNÅLARE

Dagens treglasfönster kan vara upp till 70 procent energisnålare än gamla tvåglasfönster.¹⁴

1,5

MILJONER DÖRRAR

Det totala antalet levererade dörrar från TMF:s medlemsföretag på den svenska marknaden under 2019.¹⁵ Skulle man lägga ut alla dörrar i en lång rad sträcker de sig från Kiruna i Sverige nästan hela vägen till Budapest i Ungern.¹⁶ Knappt hälften av dörrarna, 721 000, gick på export.¹⁷

1,6

MILJONER LUFT

Det totala antalet levererade fönsterluft från TMF:s medlemsföretag på den svenska marknaden under 2019. Det är en liten minskning från föregående år då det levererades 1,7 miljoner luft.¹⁸ Varje luft är ungefär detsamma som en fönsterbåge. Ett fönster kan innehålla flera luft när det innehåller flera bågar i samma karm.

271

MILJONER KRONOR

Den totala försäljningen av trappor för TMF:s medlemsföretag på den svenska marknaden under 2019.¹⁹

Detalj från
medlemsföretaget
Kvånums köksserie
Modern Classic.

MÖBLER OCH INREDNINGAR

Area – en modulär
sittmöbel från
Lammhults

Svensk möbelindustri är sprungen ur en gedigen hantverkstradition med närhet till bra råvaror så som skog och stål. Utmärkande för dagens produktion är design i världsklass kombinerat med ett väl utvecklat hållbarhetstänkande.

Den svenska möbelindustrins internationella konkurrenskraft förklaras till stor del av avancerade tillverkningsprocesser och systematiskt hållbarhetsarbete tillsammans med kvalitet och omsorg om människa och miljö. TMF:s medlemsföretag inom möbler och inredningar omfattar ett stort spann av produktgrupper. Här ingår möbler, köksinredningar, inredningar i badrum och så kallad specialinredning – allt från butiks-, hotell-, restaurang- och sjukhusinredningar till inredningar i husvagnar, båtar, bibliotek och muséer.

Idag representeras branschen både av små producenter och stora processindustrier. De flesta tillverkande företagen finns i landets södra delar, bland annat i Jönköpings län, Västra Götaland och i Skåne.

Svensk möbelindustri hade totalt 13 024 personer anställda 2019.²⁰

MÖBELNATIONEN SVERIGE FORTSÄTTER STÅ STARKT

Sverige har länge haft – och fortsätter att ha – en stark ställning som möbeltillverkande nation både inom EU och globalt. Rapporten *Benchmark of Sweden in the European furniture context*, utgiven av Centre for Industrial Studies, drar exempelvis slutsatsen att Sveriges investeringar i forskning och utveckling inom möbelindustrin är höga och att Sverige av internationella experter anses vara ledande inom innovation.²¹

Detta bidrar till att möbelnationen Sverige kan möta höga kundkrav på hållbarhet, design och innovation från privatpersoner och offentliga aktörer. Sex av tio möbler som produceras i Sverige går på export. Sverige är den åttonde största exportören av möbler inom EU och den femtonde största i världen. Sverige exporterar flest möbler till Norge, Danmark, Finland, Tyskland och USA. Av de 200 största möbelföretagen i världen finns 82 i Europa, varav sju har sitt huvudkontor i Sverige.²²

Sex av tio möbler som produceras
i Sverige går på export.

25,3

MILJARDER KRONOR

Värdet av den totala produktionen av möbler och inredningar under 2019.²³ Det är ungefär lika mycket som värdet av Grönlands totala BNP.²⁴

2 304

FÖRETAG

Antalet företag som producerar möbler och inredningar, varav 1462 är enmansföretag.²⁵

19,6

MILJARDER KRONOR

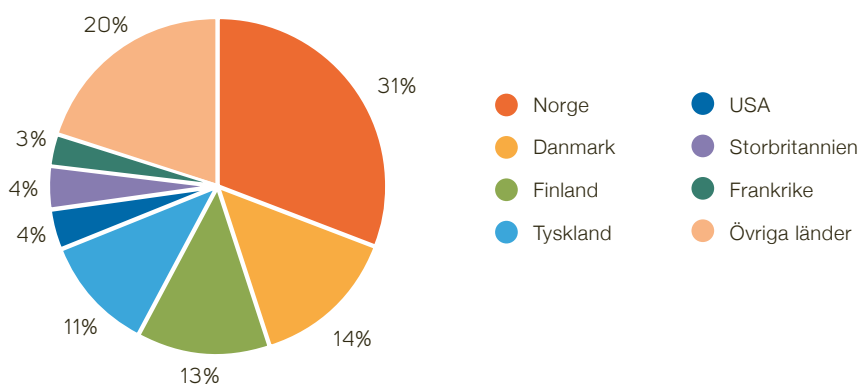
Möbelindustrins totala export under 2019.²⁶ Det motsvarar mer än vad e-handeln inom kläder, skor, böcker, media, sport och fritid omsatte totalt i Sverige under år 2018.²⁷

1,6

MILJONER STOMMAR

Antalet köksstommar som levererades under första halvåret 2020. Siffran avser försäljning på den svenska marknaden.²⁸

VIKTIGASTE EXPORTMARKNADerna FÖR SVENSK MÖBELINDUSTRI

Sveriges möbelexport uppdelad på länder.²⁹

Pillo - en fåtölj från medlemsföretaget Swedese i Vaggeryd.

VARANNAN SVENSK TRÄTRAPPA TILLVERKAS I NORSJÖ

Drömtrappor AB är ett utmärkt exempel på att det går att ha produktion i stort sett var som helst i Sverige. Nästan hälften av alla trätrappor som tillverkas i landet kommer från en 16 000 kvadratmeter stor hypermodern träindustri i Norsjö i Västerbotten.

Erika Lundström på avdelningen för ytbehandling.

Detalj från produktionen i Norsjö.

Detalj från produktionen i Norsjö.

– Vi har specialiserat oss på trappor. Genom att renodla verksamheten har vi blivit riktigt bra, säger Johan Jonsson, vd på Drömtrappor sedan 2013.

Utmaningar saknas förvisso inte i en glesbefolkad kommun långt från kunderna, men för Drömtrappor överväger fördelarna. Medarbetarna är kompetenta och trogna, samarbetet med andra företag på orten är väl utvecklat och det lokala företagsklimatet är riktigt bra.

Anna Hjelte är ekonomichef och ansvarig för personalfrågor. Hon pekar på att många av medarbetarna jobbat här länge och byggt upp ett stort kunnande och betydande erfarenheter.

– Det ger oss en grundtrygghet, menar Anna Hjelte.

Johan Jonsson nämner en annan ingrediens i framgångsreceptet, fokuseringen på försäljning. I början på 1990-talet hade företaget några tuffa år. Bostadsbyggandet i Sverige dalade och efterfrågan på trappor sjönk, men i det återförenade Tyskland var behoven närmast omättliga.

– Då satsade vi helhjärtat på den tyska marknaden. Det handlar om att lyssna på kunderna, säger Johan Jonsson.

Idag har Drömtrappor 110 medarbetare. Det ska ställas i relation till de knappt 4 000 invånarna i kommunen. Företagets betydelse för bygden är odiskutabel.

Den låga personalomsättningen gör att nyrekryteringar inte behöver ske så ofta. Det faktum att det finns åtskilliga

träindustrier i Norsjö gör det naturligt att samverka med andra i branschen.

– Drömtrappor har mångåriga traditioner att luta sig mot. Allt började som Böle Snickerifabrik 1923, säger Johan Jonsson.

Numera har företaget tre tydliga kundkategorier.

– Småhusfabriker står för ungefär 40 procent. Större byggföretag, projektkunder som vi säger, svarar för lika mycket och privatpersoner för de resterande 20 procenten, förklarar Anna Hjelte.

Under det senaste verksamhetsåret omsatte Drömtrappor 130 miljoner kronor.

”Jag är förstås väl medveten om att lönerna i exempelvis Baltikum och Polen är klart lägre, men det är ju här som kunnandet finns.”

– Men lönsamheten betyder mer än omsättningen. Vi hade en vinstmarginal på 7,5 procent. Det blev en slant över och trenden framöver är god, konstaterar Johan Jonsson.

Anna Hjelte tycker att det är mycket som talar för Norsjö.

– Världens bästa vardag, kommunens slogan, tycker jag är en god sammanfattning. I Norsjö är det enkelt att få livspusslet att gå ihop. Du kan bo bra till en rimlig kostnad, skolan och barnens aktiviteter

Mikael Lindfors, kommunstyrelsens ordförande i Norsjö.

är utmärkta och naturen är fantastisk. Dessutom är Norsjö rätt plats för en träindustri, säger Anna Hjelte.

En utflyttning av produktionen är inget man reflekterar över.

– Jag är förstås väl medveten om att lönerna i exempelvis Baltikum och Polen är klart lägre, men det är ju här som kunnandet finns. Den klara ambitionen är att Drömtrappor ska finnas kvar i Norsjö, säger Johan Jonsson.

Erica Lundström började på måleriavdelningen på Drömtrappor i mars 2020.

– För ett par år sedan var jag anställd här och gick sedan över till ett annat träföretag i Norsjö, men nu har jag valt att komma tillbaka. Jag är glad att jag vågade ta det här steget. Det är en jättefin stämning. Jag stortrivs. Lönen är bra och arbetstiderna också, menar Erica Lundström.

Mikael Lindfors (S) är kommunstyrelsens ordförande i Norsjö sedan 2003.

– Det här är en utpräglad träkommun. Träföretagen är extremt viktiga. Styrkan är den långt drivna förädlingen. De säljer inte timmerstockar utan förädlar trä till hus, trappor, lister och mycket annat, poängterar Mikael Lindfors.

Han framhåller att kommunen arbetar intensivt för att förbättra det lokala företagsklimatet, bland annat genom att underlätta upphandlingar och ge företagen ett positivt bemötande.

Johan Jonsson,
Vd Drömtrappor AB.

PRODUKTUTVECKLING OCH TIDLÖS DESIGN LYFTER EXPORTEN HOS ABSTRACTA

Marknadschef Åsa van Drumpt och produktutvecklingschef Erik Graesén.

En långsiktig och medveten satsning på produktutveckling och design har spelat en avgörande roll för Abstracta. Företaget har en stabil position inom sin nisch i Sverige. Samtidigt växer exporten. Numera kommer två tredjedelar av omsättningen från marknader utomlands.

Snart 50-åriga Abstracta, med produktion och huvudkontor i småländska Lammhult, kan beskrivas som en pionjär inom det akustiska fältet. Det handlar om att begränsa störande ljud. Vi talar om ljud – eller snarare oljud – som finns där utan att någon reflekterar så mycket över det.

– Vi har en viktig hälsoaspekt i sammanhanget. Ljud kan lätt ge oss stress och andra obehag utan att vi vet vad det beror på, säger Åsa van Drumpt, företagets marknadschef.

Abstracta har lanserat begreppet Soundscape, ljudlandskap på svenska. Det hela tog sin början med omsorgsfullt formgivna ljudabsorbenter placerade på golv, väggar och skrivbord för exempelvis kontor, skolor, konferensanläggningar och restauranger.

Företaget har tagit fram möbler där den ljuddämpande funktionen är inbyggd. Det kan vara en lampa, ett bord, en blompelare eller en papperskorg som vid sidan av sin huvudsakliga funktion även ska skapa ett bättre ljudlandskap. Det blir en smart dubbelroll.

– Det gäller att minska efterklangstiden. Så fort som möjligt ska ljudvågorna sluta studsas omkring. Arbetsmiljöaspekterna betyder mycket. Inte minst den yngre generationen ställer, med all rätt, höga krav, förklarar produktutvecklingschefen Erik Graesén.

Sju medarbetare på Abstracta, en tiondel av hela arbetsstyrkan, ingår i gruppen för produktutveckling. Det säger mycket om den vikt företaget lägger på just utveckling av nya produkter.

”Skandinavisk design har ett högt anseende runt om i världen. Många uppskattar tidlösheten, den eleganta enkelheten, den diskreta framtoningen i designen och den hållbarhet som också präglar produkterna.”

Numera finns det en internationell ISO-standard för skärmväggar och andra akustikmöbler. Svenska intressenter, bland andra Abstracta, har varit pådrivande i arbetet med standardisering.

Företaget har ett nära samarbete med erkända formgivare. Här finns namn som Anya Sebton, Stefan Borselius och Gabriel Tan för att nämna några ur den långa raden.

– Skandinavisk design har ett högt anseende runt om i världen. Många uppskattar tidlösheten, den eleganta enkelheten, den diskreta framtoningen i designen och den hållbarhet som också präglar produkterna, säger Åsa van Drumpt.

Hon påpekar att det därför närmast är en självklarhet att exempelvis akustikskärmar från Abstracta till mycket stor del tillverkas av återvunnet material.

De största utlandsmarknaderna är Danmark, Norge och Storbritannien där företaget har egna anställda. I Frankrike, Holland, Belgien, Schweiz och några andra länder arbetar man med hjälp av agenter.

– Men vi har kunder också i USA och i olika delar av Mellanöstern, berättar Erik Graesén.

Anders Säterö Jansson är försäljningschef på Abstracta. Han poängterar betydelsen av ett ständigt engagemang på utlandsmarknaderna.

– Exportavdelningen hos oss har väldigt nära kontakter med våra lokala representanter. Det är något som Abstracta arbetat med i många år och som jag ser som en viktig del i vår framgång, säger Anders Säterö Jansson.

Han tycker på det hela taget att det går att konkurrera på distans eftersom relationerna med egna medarbetare i utlandet och med agenter är både starka och långsiktiga.

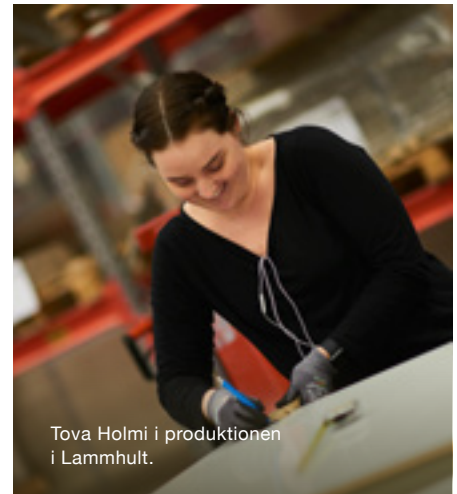
– Det fungerar med telefon och digitala möten även om det inte är optimalt. Normalt prioriterar vi alltid att besöka våra kontakter. Det är väldigt annorlunda nu under pandemin, men det finns inga genvägar, menar Anders Säterö Jansson.

Han är övertygad om att olika exportfrämjande satsningar kan vara till nytta för företagen i branschen.

– Vissa länder har vi inte nått ut till och det skulle vi förstås gärna göra. Jag tänker exempelvis på Japan. Här tror vi att TMF kan hjälpa oss och andra företag med lokala event för att lyfta fram Sveriges möbelindustri. Där det är möjligt kan man också samarbeta med lokala branschorganisationer världen över, säger Anders Säterö Jansson.

Abstracta får en allt starkare ställning inom området ljudlandskap.

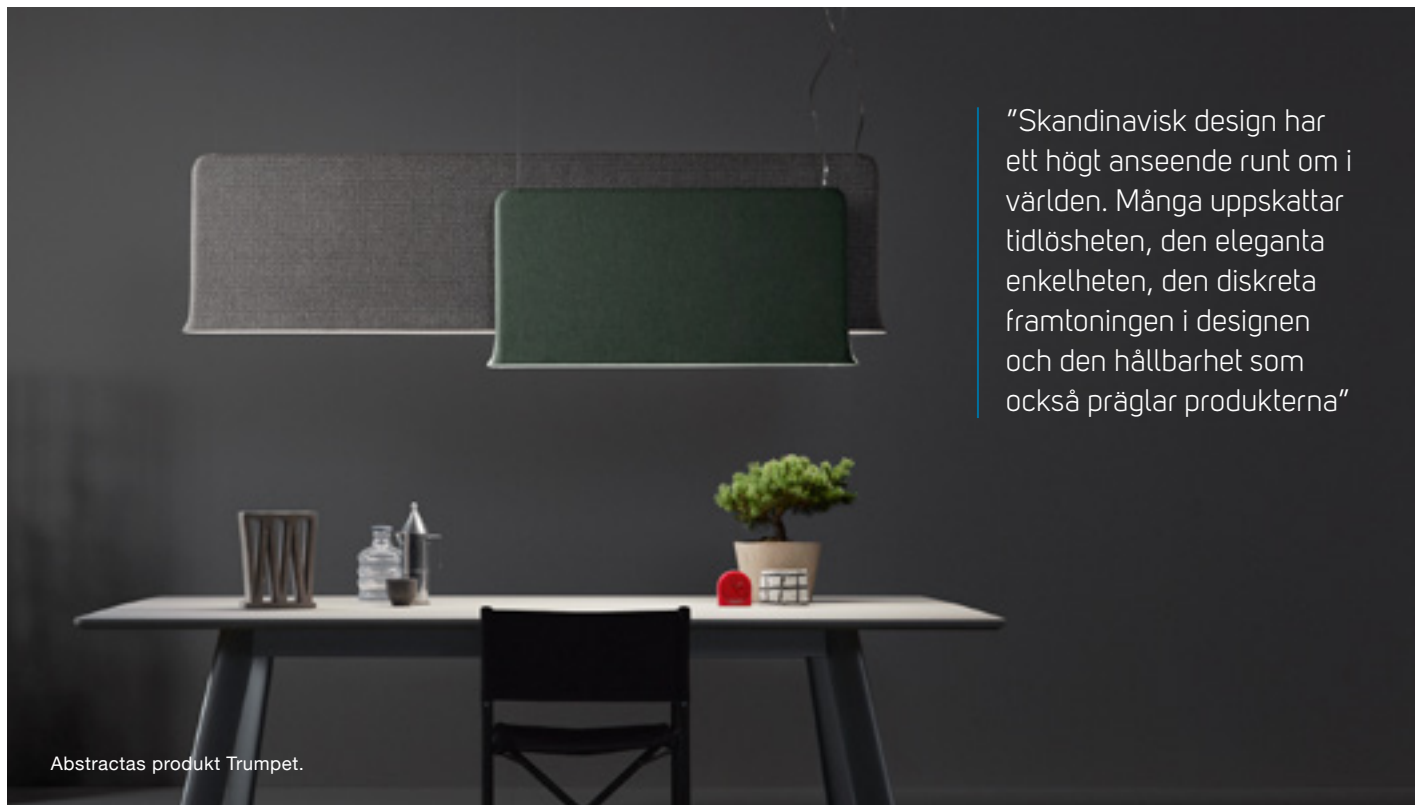
– Efterfrågan växer i stort sett överallt. Vår uppgift är att anpassa produkterna

efter kundernas önskemål. Vi bygger vidare på den nuvarande affärsmodellen. Ju mer man gör desto mer inser man att det finns så mycket ytterligare att göra. Det gäller att hela tiden fortsätta den kreativa processen, att fortsätta utveckla produkterna, konstaterar Åsa van Drumpt.

Möbelbranschen vänder också blicken mer och mer mot den digitala världen med till exempel digitala plattformar och VR.

– Här har vi valt att utnyttja tekniken för att ge kunderna möjlighet att enkelt få en god uppfattning om hur vi kan bidra till att skapa bättre ljudlandskap, säger Åsa van Drumpt.

”Skandinavisk design har ett högt anseende runt om i världen. Många uppskattar tidlösheten, den eleganta enkelheten, den diskreta framtoningen i designen och den hållbarhet som också präglar produkterna”

Abstractas produkt Trumpet.

Hus från Myresjöhus
husmodell Solstrimma.

MEDLEMSFÖRETAGET OBOS SVERIGE

SMÅHUS ÄR DRÖMBOENDET FÖR DE ALLRA FLESTA

Opinionen är tydlig och klar. De allra flesta i vårt land vill bo i småhus. Enligt opinionsundersökningar från Trä- och Möbelföretagen föredrar omkring 70 procent av svenskarna den boendeformen.

Men av nyproduktionen av bostäder i Sverige svarar småhusen bara för lite över 20 procent. Efterfrågan och utbudet går med andra ord i kraftig otakt. Till saken hör att motsvarande andel i många andra europeiska länder är ungefär dubbelt så stor.

– Ett grundproblem är att flertalet svenska kommuner i första hand avsätter tomtmark till flerbostadshus, inte till småhusbebyggelse, säger Frida Andersson, chefsarkitekt på OBOS Sverige sedan ett och ett halvt år tillbaka. OBOS Sverige med varumärkena OBOS, Myresjöhus,

SmålandsVillan och OBOS Kärnhem är en av landets ledande bostadsutvecklare med närmare 900 medarbetare och en omsättning på 3,3 miljarder kronor. Under 2019 levererade man över 1 100 bostäder till svenska kunder.

Företaget ingår i det norska kooperativet OBOS med en halv miljon medlemmar som ägare. Nu lanseras ett medlemsprogram också i Sverige.

Maximal valfrihet för kunden är en självklarhet för OBOS. Det innebär att man fungerar som helhetsleverantör av småhus men också av flerbostadshus

och fastigheter, bland annat för vård och omsorg, skolor och förskolor.

Att så många gärna vill bo i småhus är ingen överraskning för Frida Andersson.

– Det är inte alls förvånande. I Skandinavien lägger vi av tradition stora resurser på hem och hus. Den privata sfären är viktig. Att ha något eget betyder mycket, betonar hon.

Frida Andersson tror att det fortfarande finns en hel del okunskap när det gäller fördelarna med att bo i småhus.

– Det är för det mesta en riktigt bra investering. Du får ett behagligt boende

och skaffar dig samtidigt någonting som ökar i värde. Ännu fler borde få tillfälle att upptäcka det.

Som chefsarkitekt arbetar Frida Andersson med det som går under beteckningen det estetiska designspråket. Det handlar om att bevaka marknaden, att leta efter olika trender och att vara lyhörd för kunders önskemål. Att utnyttja sociala medier är ett led i omvärldsbevakningen. Allt sammantaget skapar en bild av hur framtidens boende kan se ut.

– Här ingår också att hålla sig à jour med det som händer på teknikområdet och med utvecklingen av nya material, förklarar hon.

En hörnpelare för OBOS och andra aktörer inom branschen är att förfina det industriella byggandet ytterligare. Genom att bygga småhus i en inomhusmiljö väl skyddad mot väder och vind blir slutresultatet optimalt. Kvalitetsmålen är lättare att nå. Byggprocessen blir enklare och effektivare.

Frida Andersson tycker att en övergripande utmaning inför framtiden är att utveckla hus som är attraktiva i alla bemärkelser, även ekonomiskt.

– Det måste vara möjligt att skaffa ett tilltalande hus till en bra peng, säger hon.

En hörnpelare för OBOS och andra aktörer inom branschen är att förfina det industriella byggandet ytterligare.

A och O är att leva upp till och helst överträffa kunders förväntningar.

– Dagens konsumenter har blivit mycket mer pålästa. Det ställer förstås krav på oss, men det är absolut ingen nackdel, snarare tvärtom. Det tvingar oss att göra vårt yttersta och verkligen stå på tå. Alla blir vinnare, menar Frida Andersson.

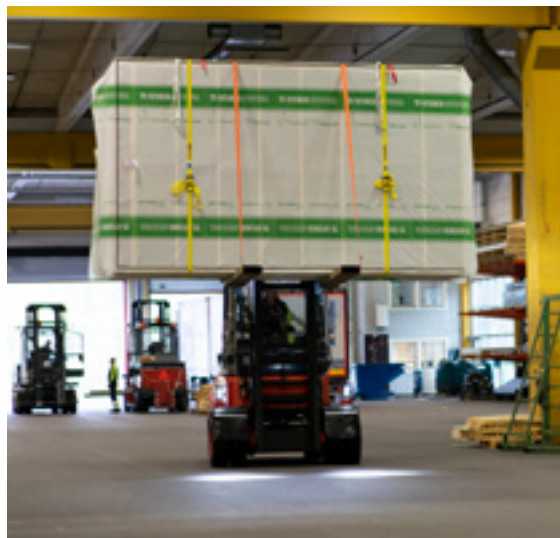
Hennes bedömning är att önskemål om flexibla planlösningar blir allt vanligare.

– En del efterfrågar generationsboenden, andra vill ha kompisboenden. Något som verkar komma mer och mer är varannan-veckas-boende för barn med föräldrar som separerat. Man kan behöva rum som enkelt går att ställa om till olika funktioner. Varje skede i livet ska täckas in.

Frida Andersson påminner också om de växande kraven på låg energiförbrukning i bostaden.

– Alla aktörer arbetar intensivt för att få fram system som minimerar förbrukningen. Återbruk är något annat som ligger i tiden. Här är det hållbarhets- och miljötänkande som styr, men dessutom finns det arkitektoniska aspekter. I Köpenhamn har man börjat med återvinning av tegel från byggnader som rivits. Teglet används i nya hus som samtidigt får en spännande arkitektur, säger Frida Andersson.

Frida Andersson, chefsarkitekt och Cecilia Krantz, projektutvecklingschef, OBOS Sverige

Avancerad logistik krävs i det industriella byggandet. Leveranser måste ske i rätt ordning och vid rätt tidpunkt.

Genom att bygga småhus i en inomhusmiljö väl skyddad mot väder och vind blir slutresultatet optimalt. Kvalitetsmålen är lättare att nå. Byggprocessen blir enklare och effektivare.

ÖVERSIKT ÖVER DEN SVENSKA, EUROPEISKA OCH GLOBALA EKONOMIN SAMT DEN SVENSKA TILLVERKNINGSINDUSTRIN

Trä- och Möbelföretagen har ett nära samarbete med den svenska teknikindustrins branschorganisation, Teknikföretagen. Teknikföretagen bedriver en omfattande ekonomisk omvärldsbevaknings- och analysverksamhet. Nedan redogör Teknikföretagens makroekonomer Lena Hagman och Mats Kinnwall för det ekonomiska läget dels i Sverige, Europa och globalt, dels i den svenska tillverkningsindustrin som helhet och specifikt för branscherna där TMF:s medlemsföretag verkar. Vi får även ta del av ett framåtblickande resonemang; vad kan vi vänta oss av 2021?

23 november 2020

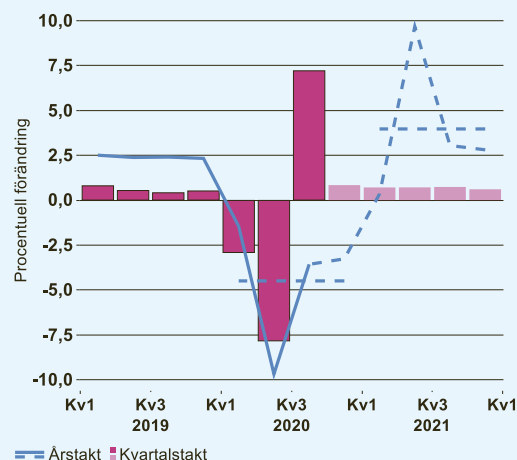
LÅNGSAM ÅTERHÄMTNING FRÅN HISTORISKT FALL

Första halvåret 2020 innebar ett historiskt ras i global BNP på nära 11 procent jämfört med sista kvartalet 2019. Ett så djupt fall har inte inträffat på flera decennier. Från det djupa fallet studsade sedan världsekonomin tillbaka under sommaren, men redan i augusti syntes tendenser till en långsammare tillväxt. Nya virusutbrott med fortsatta, och i vissa länder hårdare, restriktioner kring pandemin motverkar en snabbare återhämtning. Först då restriktionerna minskar mer permanent kan ekonomierna ta bättre fart.

Vår bedömning bygger på antagandet att flertalet länder gradvis kommer lätta på sina restriktioner under 2021 och att nya omfattande lockdowns som i våras inte kommer att införas. De allt tuffare restriktioner som införts i flera länder under oktober och november i år bedöms ändå leda till att BNP åter kommer att falla i flera länder samt i euroområdet som helhet under vintern, om än inte lika djupt som under våren.

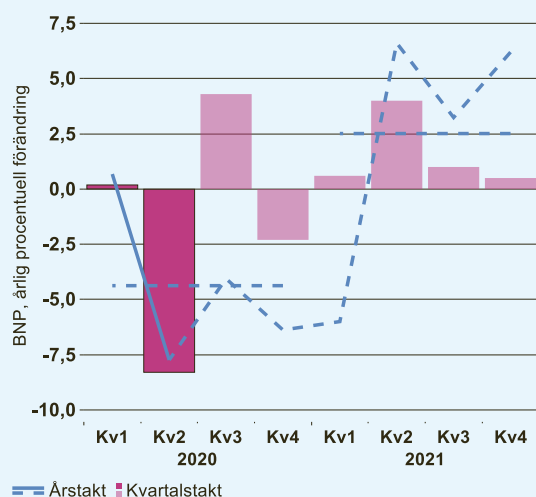
Vår bedömning från november visar att global BNP minskar med 4,4 procent i år och ökar med 4 procent nästa år. Detta innebär att global BNP i slutet av 2021 ännu inte återhämtat hela fallet jämfört med sista kvartalet 2019.

GLOBALT: TYDLIG AVMATTNING EFTER POST-CORONAREKYL

Källa: Macrobond, Världsbanken

SVERIGE: SAMMA MÖNSTER SOM GLOBALT

Källa: SCB, Macrobond, Teknikföretagen

VINTER OCH VÅR 2020: HISTORISKT FALL I EKONOMIN

Coronakrisen startade i Kina och ledde till att stora delar av ekonomin stängde ned vilket orsakade ett kraftigt fall i BNP under första kvartalet i år. Därefter har aktiviteten i landet kommit igång överraskande snabbt. Då Kinas BNP väger tungt som andel av den globala ekonomin har uppsvinget motverkat ett djupare fall för global produktionsnivå. Under andra kvartalet minskade global industriproduktion med 10,5 procent i årstakt. Exklusive Kina var tillbakagången 16,5 procent.

En djup nedgång särskilt för produktionen av maskiner och transportmedel inklusive flyg har dragit ned den globala industriproduktionen. Samtidigt har vissa delbranscher som läkemedel, IT-hårdvara, delar av pappersindustrin och medicinteknik snarare haft näst intill en tillväxtboom i många länder.

Under andra kvartalet i år drabbade coronapandemin också Sveriges ekonomi med en historiskt djup nedgång. BNP föll med 8,3 procent från första till andra kvartalet*, och var 7,7 procent lägre jämfört med andra kvartalet 2019. Ett abrupt ras i hushållens konsumtion respektive Sveriges export bidrog mest till raset.

* Siffran är säsongsrensad.

Exportindustrin drabbades snabbt av minskad efterfrågan samt störningar i både produktion och leveranser, särskilt från länder som närmast stängde ned för att motverka smittspridningen av covid-19.

EN UNIK KRIS

Årets ekonomiska kris är unik då den orsakats av en pandemi. De olika åtgärder som vidtagits för att motverka smittspridningen har slagit extra hårt mot hemmaekonomin. Till skillnad från tidigare kriser har, förutom industrin, även tjänstesektorn drabbats brett. Endast ett fåtal branscher har gynnats av pandemins påverkan på konsumtionsmönster, som exempelvis läkemedelsindustrin, E-handeln eller handeln med varor kopplade till egna hem, såsom byggvaror eller möbler.

Sveriges BNP beräknas minska med 4,4 procent i år och öka med 2,5 procent nästa år. I slutet av 2021 innebär prognosen att BNP kommer ligga under pre-coronainivån med 0,8 procent.

Med den svaga återhämtning i världsekonomin som förutspås kommer investeringar inom svensk exportindustri falla både i år och nästa år. Det kommer i sin tur hålla nere efterfrågan på företagstjänster som är nära kopplade till industrin.

Vi räknar med en långsammare återhämtning för investeringarna än för konsumtionen och utrikeshandeln. De fasta bruttoinvesteringarna totalt bedöms minska med 5 procent under 2020 för att sedan öka med 2 procent 2021. Minskade investeringar i maskiner och inventarier är huvudförklaringen till nedgången. Maskininvesteringarna minskade redan under 2019 och företagens investeringsplaner indikerade en tvåsiffrig nedgång under 2020. Minskad efterfrågan, ökad osäkerhet kring efterfrågan och lägre vinster till följd av pandemin gör nu att den tidigare svaga utvecklingen förstärks. Vi räknar med att investeringarna i maskiner och inventarier minskar med 12 procent 2020 för att sedan öka med 6 procent 2021.

Bostadsinvesteringarna bedöms minska med 2 procent i år och ligga på ungefär oförändrad nivå 2021. Motsvarande för övriga bygginvesteringar är en minskning med 2 procent såväl 2020 som 2021. Det är främst investeringarna i kommersiella fastigheter (handel och kontor etcetera) som minskar till följd av pandemin. Däremot håller investeringar i vägar, järnvägar och annan infrastruktur sig uppe bättre.

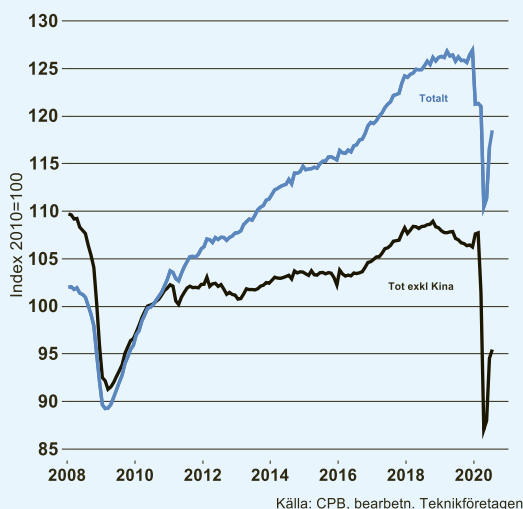
ÅTERHÄMTNING FÖR INDUSTRI

Det blev ett dramatiskt fall i Sveriges industriproduktion under andra kvartalet i år. Jämfört med första kvartalet minskade den med 24 procent och med 22 procent jämfört med andra kvartalet i fjol. Trävaror, delar av pappersindustrin och läkemedel visade sammantaget ingen tillbakagång och bidrog till att fallet för industrin totalt blev begränsat första halvåret. Däremot minskade produktionsnivån kraftigt för maskin- och fordonsindustrin, vilket bidrog till det djupa raset för teknikindustrin.

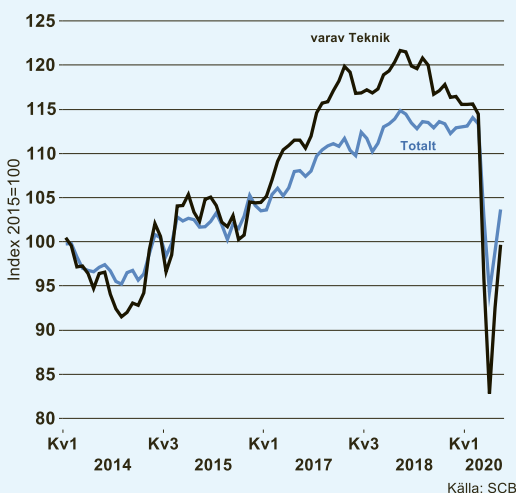
Mot bakgrund av prognosen för global BNP-tillväxt fortsätter återhämtningen under andra halvåret 2020

och nästa år, men i avtagande takt. I år bedöms industriproduktionen i Sverige minska med 10 procent i genomsnitt för att öka med 8 procent nästa år. Motsvarande siffror för global industriproduktion är -5 procent och +5 procent för 2020/2021.

GLOBAL INDUSTRIPRODUKTION

INDUSTRIPRODUKTION SVERIGE

Coronakrisens effekter på både exportindustrin och hemmaekonomin har redan slagit hårt mot arbetsmarknaden. Vi räknar med att antalet sysselsatta i Sverige totalt kommer att minska med omkring 130 000 under 2020–2021. Som följd av de striktare restriktioner som införts under hösten bedöms arbetslösheten stiga under vintern och toppa på 9,7 procent under första kvartalet 2021. Därefter bedöms den långsamt minska mot slutet av året. I genomsnitt väntas den ligga på 8,6 procent 2020 och 9,4 procent 2021.

DET EKONOMISKA LÄGET I TRÄ- OCH MÖBELINDUSTRIN

EFTERFRÅGAN PÅ TRÄVAROR OCH MÖBLER TAR STRYK AV CORONAKRISEN

Coronakrisen slog snabbt till mot möbelindustrin i mars-maj med en djup nedgång i orderingen, både från hemma- och exportmarknaden. För trävaruindustrin** kom fallet senare på hemmamarknaden, först i juli och återhämtade sig snabbt i augusti. Efterfrågan på trävaror har hållit sig uppe relativt väl under krisen jämfört med många andra branscher, och särskilt på exportmarknaden, se diagram till höger nedan.

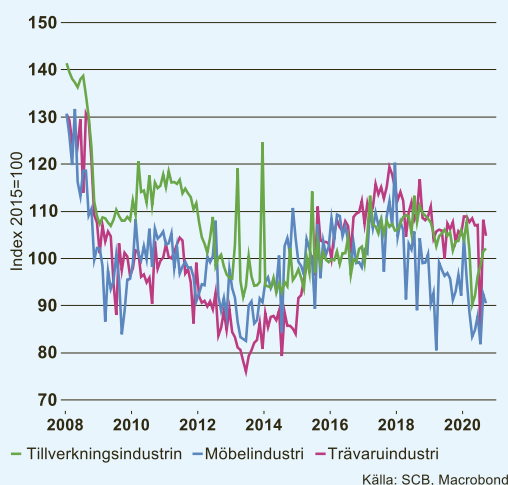
Efterfrågan på småhus har varit relativt god jämfört med efterfrågan på flerbostadshus under första halvåret 2020. För TMF:s medlemsföretag som producerar småhus av trä minskade orderingen med endast 1 procent under första halvåret jämfört med motsvarande period förra året, enligt TMF:s Trähusbarometer. Prognosen för nybyggnation av småhus ligger också på samma nivå 2021 som under 2020. År 2020–2021 prognostiseras 9500 påbörjade småhus per år, vilket kan jämföras med 9850 under 2019.

Bostadsproducenter i allmänhet var i oktober något mindre pessimistiska gällande orderstockarnas utveckling under de närmaste månaderna jämfört med deras motsvarande förväntningar hittills under coronakrisen, enligt KI-barometern. Detta trots att orderstockarna har minskat mer sedan augusti jämfört med i början av krisen. Under de senaste månaderna har alltså utfallet för orderstockarnas utveckling varit sämre än företagen förväntat. Det finns en risk för att företagen nu är för optimistiska om utvecklingen under resten av året.

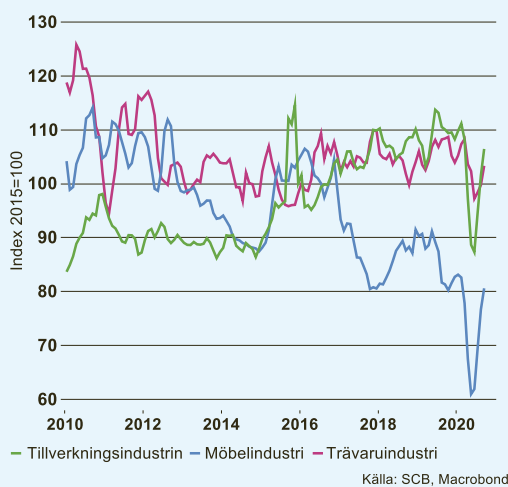
Möbelindustrin har – efter det kraftiga fallet i våras – börjat återhämta sig. I Sverige har hushållen ökat sina inköp av bland annat byggvaror och möbler under perioden maj-juli, vilket kan sättas i samband med att de spenderat mer tid i sina egna hem under korttidspermitteringar och ökat semesterande hemma i Sverige. Coronakrisen har påverkat hushållens konsumtionsmönster på flera sätt, vilket gynnat vissa delar av detaljhandeln, som exempelvis handeln med

byggvaror, hushållsutrustning och även möbler. Även om möbelindustrin börjat återhämta sig från vårens kraftiga ras är det dock långt kvar till de produktionsnivåer som rådde under den senaste högkonjunkturen. Den toppade för industrin som helhet kring årsskiftet 2017/2018. Efterfrågan på exportmarknaden för möbelindustrin började sin nedgång redan under 2017. Jämfört med nivån på exportorderingen under uppsvinget för branschen under åren 2015–2016 låg den i september i år omkring 20 procent lägre, se diagram nedan.

ORDERINGÅNG PÅ HEMMAMARKNADEN, NIVÅ

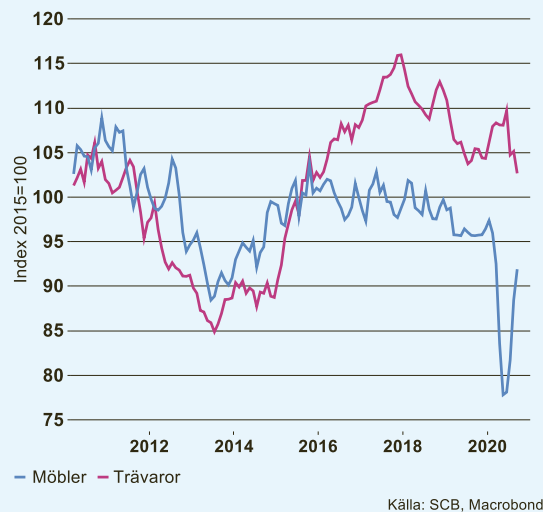
ORDERINGÅNG PÅ EXPORTMARKNADEN, NIVÅ, GLIDANDE MEDELVÄRDE

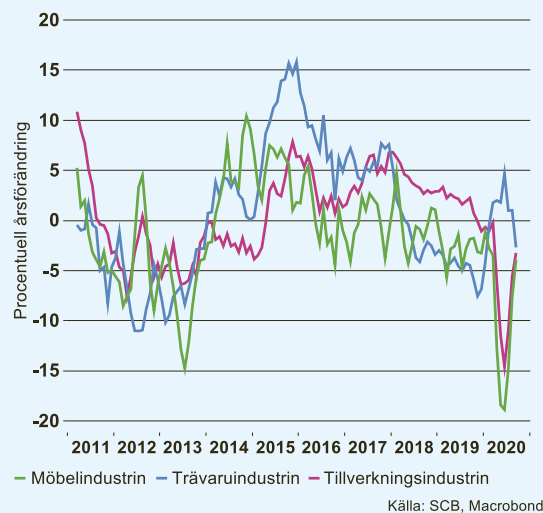
** Med trävaruindustrin avses här industri som tillverkar varor av trä, kork, halm, rotting o.d. (SNI-kod 16.2)

Trots coronakrisens inverkan på efterfrågan har trävaruindustrin hållit upp produktionsnivån relativt väl under 2020 och lyckades inledningsvis öka takten jämfört med motsvarande period förra året, se diagram nedan. I september föll dock produktionen till en lägre nivå jämfört med september förra året. För möbelindustrin liknar produktionsfallet i år mer tillverkningsindustrins, med en kraftig rekyl uppåt efter det djupa raset i våras, se diagram nedan.

PRODUKTIONSINDEX, NIVÅ, GLIDANDE MEDELVÄRDE

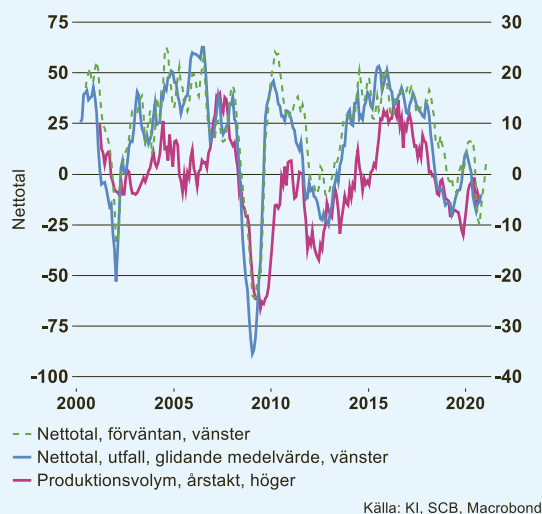
PRODUKTIONSVOLYM, GLIDANDE MEDELVÄRDE

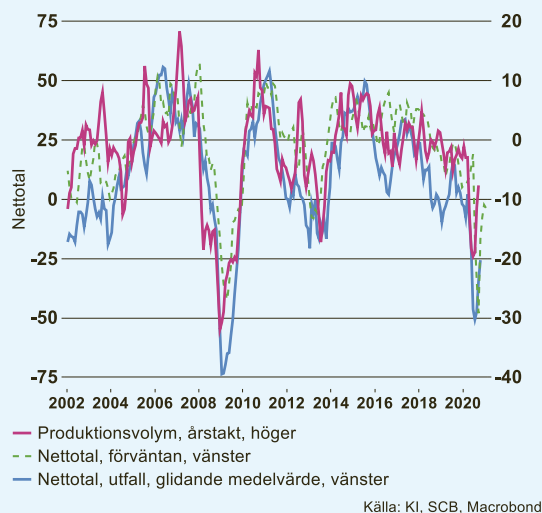
KOMMER ÅTERHÄMTNINGEN ATT HÅLLA I SIG?

För att kunna bedöma om återhämtningen kommer fortsätta kan vi utgå från att uppgången i efterfrågan under de senaste månaderna leder till en ökning för produktionen. Vi kan också få vägledning från företagens förväntningar om hur efterfrågan väntats utvecklas under årets fjärde kvartal, vilket fångas upp i Konjunkturbarometern från Konjunkturinstitutet. Den visar så kallade "mjuka data", som exempelvis nettotal, dvs. andelen företag som svarat att de förväntar sig ökad efterfrågan minus andelen som räknar med minskad efterfrågan. Om nettotalet visar plus och dessutom stiger tyder det på en fortsatt förbättring.

TRÄINDUSTRI: PRODUKTIONSVOLYM, MJUKA OCH HÅRDA DATA

MÖBELINDUSTRI: PRODUKTIONSVOLYM, MJUKA OCH HÅRDA DATA

Det finns ett hyggligt starkt samband mellan företagens förväntningar och utfall, både enligt "mjuka" och "hårda" data. Med hårda syftar vi här på utfall räknat i procent och fasta priser, enligt SCB:s månadsstatistik över produktionsindex. Diagrammen ovan illustrerar dessa samband.***

Enligt KI-barometern förväntar sig trävaruindustrin en viss ytterligare förbättring av tillväxten mot slutet av året. Detsamma gäller möbelindustrin, se de streckade kurvorna ovan. De röda tidsserierna visar utfall räknat i procentuell årsförändring i fasta priser enligt SCB:s månadsstatistik och i glidande medelvärde.

Vår bedömning är att återhämtningen för industrin totalt kommer att fortsätta under fjärde kvartalet samt under 2021, men att takten uppåt kommer bli betydligt långsammare jämfört med den kraftiga uppstudsningen mellan andra och tredje kvartalet i år. Den andra vågen av smittspridning av covid-19 som blossat upp i flera länder under hösten väntas lägga en blöt filt över både hushållens konsumtion och företagens investeringar. Länder har börjat införa hårdare restriktioner, men mer lokalt där smittspridningen är störst. Totala nedstängningar i länder som under våren ser ut att undvikas då det skulle dra ned ekonomier i djup ekonomisk kris. Så länge pandemin fortsätter skapar det ändå osäkerhet kring hur länge den kommer fortsätta inverka på efterfrågan, vilket leder till att investeringar skjuts på framtiden.

RISK ATT FLER JOBB GÅR FÖRLORADE

Industriproduktionen i Sverige bedöms falla med 10 procent under 2020 och under 2021 öka med 8 procent. Utvecklingen bygger på att den andra vågen av smittspridning av covid-19 som vi nu ser i flera länder kommer att avta under 2021. En förutsättning för det scenariot är att länder under nästa år öppnar upp sina ekonomier alltmer och släpper på nuvarande restriktioner kring resande, sociala kontakter etcetera.

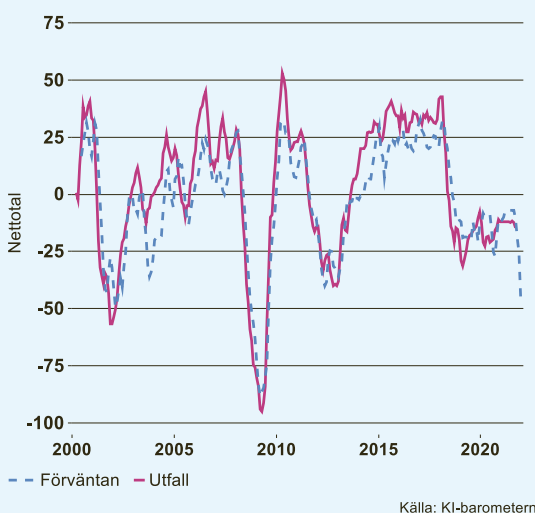
Att återhämtningen fortsätter att påverkas av restriktioner och osäkerhet kring den fortsatta smittspridningen syns i företagens anställningsplaner. Enligt KI-barometern från oktober räknar företagen inom trävaruindustrin med fortsatta och även större neddragningar mot slutet av 2020. Nära 30 procent av företagen räknar med att dra ned på personal, vilket är en större andel än i september.

Även anställningsplanerna bland husbyggare totalt sett visar enligt KI-barometern fortsatta neddragningar mot slutet av året, vilket kan tyda på en svag utveckling även för det industriella trähusbyggandet under resten av året.

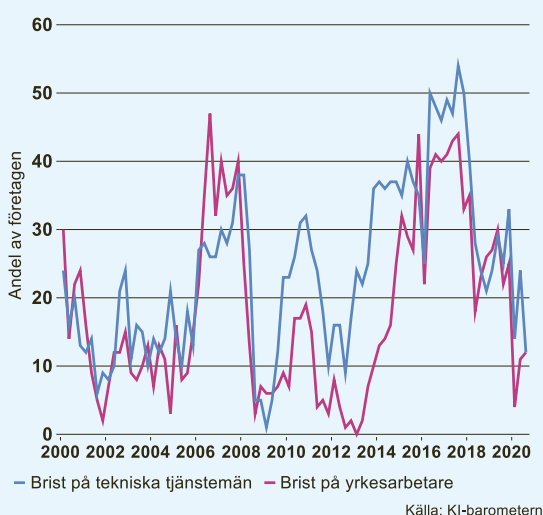
*** Vi har valt att visa sambanden genom att räkna om tidsserierna till tre månaders glidande medelvärde för att mer tydligt visa sambanden. Månadsstatistiken är historiskt volatil mellan månader, och glidande medelvärden visar bättre trenden för utvecklingen.

Bristen på arbetskraft har kommit ned till låga nivåer inom trävaruindustrin, vilket hör samman med den allt svagare efterfrågan efter att konjunkturen toppade mot slutet av 2017. Då var bristen på både tekniska tjänstemän och yrkesarbetare som störst. Därefter har bristen gradvis minskat i samband med en gradvis nedgång i produktionsnivå. Under den senaste konjunkturtoppen hade cirka 40 procent av företagen brist på yrkesarbetare och omkring hälften brist på tekniska tjänstemän. Nu har endast 12 procent av företagen sådan brist, enligt KI-barometern. Bristen på tekniska tjänstemän föll i oktober till en lika låg nivå som bristen på yrkesarbetare, se diagram nedan. Det hör alltså samman med att företagen ännu gick för låg kapacitet och fortsatt att dra ned på personal vilket gör att bristen på personal samtidigt minskar.

TRÄVARUINDUSTRI: ANTAL ANSTÄLLDA

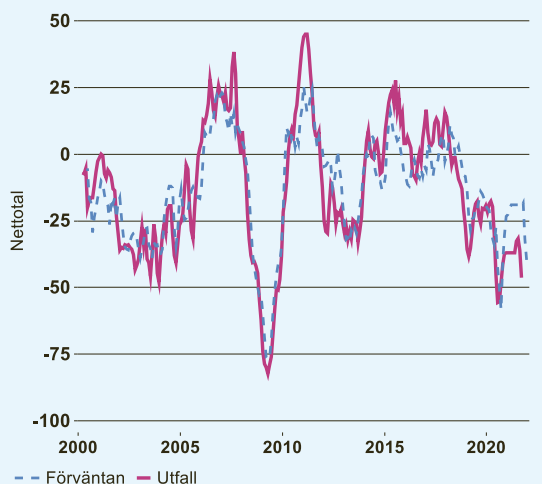
TRÄVARUINDUSTRI: BRIST PÅ ARBETSKRAFT

Möbelindustrin räknar med fortsatta neddragningar av personal, om än i mindre omfattning än i våras, se diagram nedan. Knappt 1/3 av företagen räknade i oktober med att dra ned på personal under de närmaste tre månaderna, enligt KI-barometern.

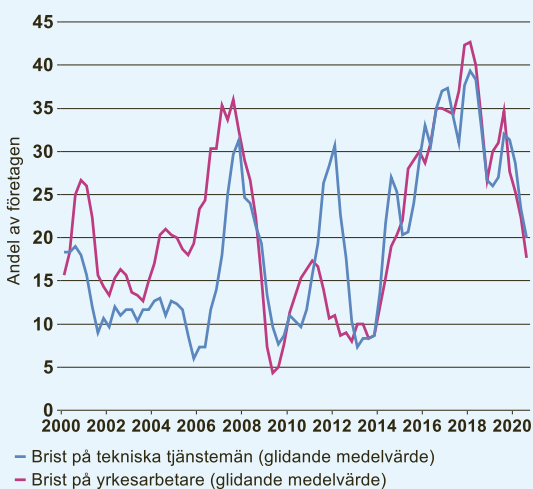
Bristen på både yrkesarbetare och tjänstemän inom möbelindustrin har fallit markant under loppet av 2020, vilket hör samman med den alltjämt låga efterfrågan och produktionsnivån jämfört med pre-coronavår. Omkring 1/5 av företagen har nu brist på dessa kategorier av personal, att jämföra med slutet av den senaste högkonjunkturen då bristen hade ökat till omkring 40 procent av företagen, se diagrammet längst ned till vänster.

MÖBELINDUSTRI: ANTAL ANSTÄLLDA

Källa: KI-barometern

MÖBELINDUSTRI: BRIST PÅ ARBETSKRAFT

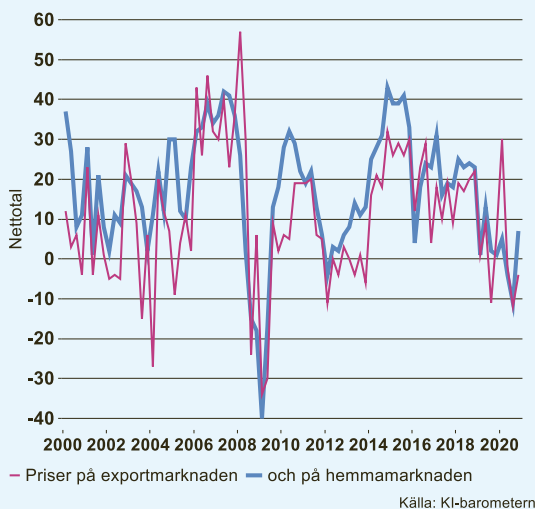

Källa: KI-barometern

FÖRETAGEN FÖRVÄNTAR SIG FALLANDE EXPORTPRISER

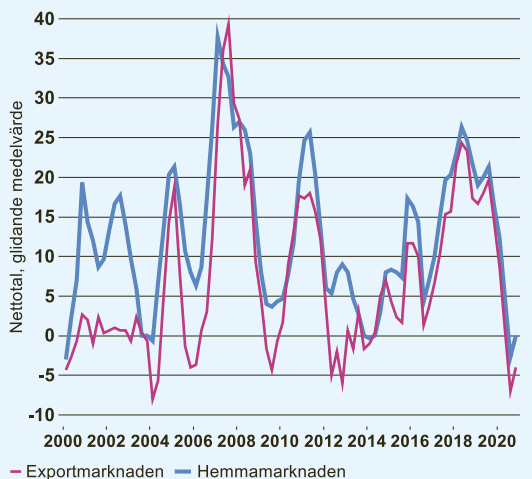
Ett annat tecken på svag konjunktur är att företagen förväntar sig fallande priser på sina produkter. Enligt KI-barometern förväntar sig företagen inom trävaruindustrin fortsatt fallande exportpriser, men en viss prisökning på hemmamarknaden under fjärde kvartalet. Möbelindustrins förväntningar om försäljningspriserna under fjärde kvartalet är fortsatt nedskruvade och visar fallande exportpriser och oförändrade priser i Sverige, se diagrammet längst ned till höger.

TRÄVARUINDUSTRI: FÖRSÄLJNINGSPRISER, FÖRVÄNTNINGAR

Källa: KI-barometern

MÖBELINDUSTRI: FÖRSÄLJNINGSPRISER, FÖRVÄNTNINGAR

Källa: KI-barometern

FRAMTIDSUTSIKTER

De kommande åren väntas trä- och möbelindustrin få en ökad betydelse av flera skäl. När intresset ökar för trä som råvara så ökar efterfrågan på produkter från de träförädlade industrierna. Nya levnadsmönster och boendetrender påverkar trähusbranschen positivt. Digitalisering och teknikskiften innebär rätt hanterat nya möjligheter. Nedan presenteras en bild av trä- och möbelindustrins framtidsutsikter.

FRÅN LINJÄRT TILL CIRKULÄRT – EN MÖJLIGHET FÖR SVENSK EXPORT

En hållbar industri, innovationer och infrastruktur är grundläggande för en hållbar utveckling och utpekat som ett av FN:s globala mål i Agenda 2030. Hållbarhet, och i synnerhet klimatomställningen, kommer vara mycket närvarande i trä- och möbelindustrins arbete framöver.

Industrins klimatarbete drivs av såväl konsumenter som ställer krav på den egna hemmiljön som beställare och enskilda företag. Sammantaget ökar kraven på cirkulära modeller för hur vi använder våra resurser.

Detta ökar betydelsen av, och efterfrågan på, hållbara material och hållbara bränslen som biodiesel. Trä och annan skogsråvara kommer spela en nyckelroll i omställningen mot en fossilfri ekonomi. Vi kan i spåren av detta vänta oss en hårdare konkurrens om skogens råvaror. Hela trävarukedjan från skogsbruk till träförädling och trähusindustrier kommer att få ökad betydelse för svensk ekonomi, men även för alla de orter och samhällen där dessa industrier är verksamma.

Den ökade efterfrågan på hållbara material och cirkulära modeller är en internationell trend som ökar exportpotentialen för svenska industriföretag som kan svara upp mot dessa nya krav. Detta är en intressant utveckling för inte minst den svenska möbelindustrin, som präglas av en gedigen hantverkstradition med närhet till bra råvaror och ett utvecklat hållbarhetstänkande. En undersökning från november 2020 som bygger på det ansedda brittiska designkonsultföretaget Dodds & Shutes leverantörsportfölj visar att sju av deras tio mest hållbara internationella möbelvarumärken kommer från Sverige.³⁰ En särskilt stor exportpotential finns i marknader utanför Europa, såsom Japan, Sydkorea och USA.

Trä- och möbelindustrin blir särskilt viktig i omställningen med sitt kunnande om hur man förädlar trä och producerar varor i trä som kan ersätta andra material. Det handlar om produktion av småhus, inredningar och möbler, men också om att konstruera nya och allt mer efterfrågade produkter genom exempelvis produktion av textilfibrer från skogsråvara i syfte att få en mer hållbar textilproduktion. Vi kan därför vänta oss en fortsatt snabb utveckling i branschen mot tillverkning av nya produkter för en global

marknad med konstant ökande krav på hållbarhet.

Det är viktigt att industrin fortsätter visa på innovationsförmåga och samarbete med andra branscher, såsom textilindustrin, för att utveckla framtidens lösningar. Det räcker inte att konsumenter efterfrågar hållbara produkter – även myndigheter och institutioner behöver bidra med incitament till omställning för branschen. Exempelvis behöver hållbarhetskraven vid offentliga upphandlingar av möbler formuleras med större eftertanke och omsorg. Genom högre krav på hållbarhet kan våra företag fortsätta utveckla allt mer hållbara produkter och tillverkningsprocesser.

Den ökade efterfrågan på hållbara material och cirkulära modeller är en internationell trend som ökar exportpotentialen för svenska industriföretag som kan svara upp mot dessa nya krav.

NYA BOENDETRENDER

Coronapandemin kommer påverka trä- och möbelindustrin under lång tid framöver. Den ekonomiska kris som uppstått till följd av pandemin skiljer sig dock från tidigare ekonomiska kriser. Den nuvarande krisen är framförallt en kris i efterfrågan grundad på politiska beslut för att stävja en global pandemi. Det finns inte på samma sätt som under tidigare ekonomiska kriser systemfel i ekonomin.

Detta talar för att såväl ekonomin i stort som trä- och möbelindustrin bör ha goda chanser att komma tillbaka när pandemin mattas av och restriktioner rullas tillbaka. Det kan ske redan under första halvåret 2021 givet att vaccinationsprogrammen kommer igång som förväntat. I kölvattnet av pandemin ser vi också hur förändrade levnadsvanor med mer tid i det egna hemmet skapar och driver nya trender.

Ett ökat intresse för det egna hemmet bör ge möbelindustrin men också aktörer inom till exempel köks- och badrumsinredning möjlighet att intressera nya kundgrupper för svensk design och kvalitet. För den som funderar på att satsa mer på export kan läget vara helt rätt nu.

Karolina Larsson
och Julia Granström på
Drömtrappors avdelning
för ytbehandling.

En annan intressant utveckling är var och hur vi väljer att bosätta oss. Allt fler har under det gångna året börjat omvärdera sin boendesituation. Vid sidan av urbaniseringen kan vi urskilja en vilja att flytta till städernas villaförorter och kranskommuner. Demoskop genomförde våren 2020, på uppdrag av TMF, en undersökning av hur uppfattningarna om olika bostadsformer påverkats av pandemin. Det visade sig att hälften av alla tillfrågade hushåll blivit mer intresserade av småhus. Vi ser också att villapriserna under året ökat med tvåsiffriga tal – exempelvis med tio procent i Storgöteborg och 13 procent kring både Stockholms- och Malmöområdet. Ökningen av villapriser är betydligt högre än prisökningen på bostadsrätter.³¹

Trenden väntas fortsätta kommande år. Kommuner som vill behålla och locka nya invånare behöver börja planera sin mark för en ny typ av stadsbebyggelse. Det handlar om integrerade trädgårdsstäder som blandar olika typer av bebyggelse och som ger fler möjlighet att bo i småhus och i mindre flerfamiljshus. I detta finns stora möjligheter för trähusföretagen som kan skönja en ökad efterfrågan.

Det innebär att trähusföretagen behöver ligga i framkant även framgent. Företag som kan presentera nya lösningar för att möta ett ökat intresse för småhusboende i kombination med ökade krav på hållbarhet i boendet kommer att vara väl positionerade. Betydelsen av nära dialog med kommuner kring frågor som rör stadsutveckling, bostadsbyggande och markplanering kommer att öka.

ÖKADE INVESTERINGAR FÖR ATT HELA LANDET SKA LEVA

För att tillverkningsindustrin ska kunna fortsätta att utvecklas positivt krävs en väl fungerande infrastruktur i hela Sverige. Människor behöver kunna bo och verka i de glesbefolkade områden där industrin ofta är belägen. Möjligheterna till pendling behöver förbättras, vilket förutsätter investeringar i väg- och järnvägsinfrastruktur, inklusive underhåll av befintlig

För att tillverkningsindustrin ska kunna fortsätta att utvecklas positivt krävs en väl fungerande infrastruktur i hela Sverige. Människor behöver kunna bo och verka i de glesbefolkade områden där industrin ofta är belägen.

väg och järnväg. Elförsörjningen behöver vara trygg i hela landet.

Vi behöver också möjliggöra bättre digitala lösningar för utbildning och jobb på distans. En snabb och kraftfull utbyggnad av 5G och fiberinfrastruktur i hela Sverige kommer att vara nödvändig för att möta människors önskemål om att bo utanför städer. Det är också nödvändigt för trä- och möbelindustrins utveckling; för produktionsapparaterna, för förmågan att kommunicera digitalt och för fria flöden av data – och för att alla de företag i trä- och möbelindustrin som verkar utanför storstadsregionerna ska kunna fortsätta att vara konkurrenskraftiga.

Vi behöver tillsammans med våra medlemmar fortsätta göra vår röst hörd gentemot lokala besluts-

fattare för att öka förståelsen för förutsättningarna att driva företag och att bo och verka på mindre orter och i glesbygd.

INDUSTRIJOBB I FÖRÄNDRING

I ljuset av automatisering, teknikutveckling och ökade krav på hållbarhet inom industrin förändras också arbetssätt och kompetensbehov. Detta, i kombination med tilltagande internationell konkurrens, utmanar arbetsmarknaden och arbetsbeskrivningar inom industrin.

Kompetensförsörjning, kompetensutveckling och kompetensomställning kommer att bli allt viktigare de kommande fem åren när företagen ökar sin förändringstakt. De närmaste åren uppskattas TMF:s medlemsföretag dessutom behöva rekrytera omkring 8 000 personer för att inte möjligheterna till expansion ska bromsas upp. De förändrade kompetensbehoven i industrin ställer krav både på fler yrkesutbildade, där det behövs ett relevant utbud av yrkesinriktad gymnasial och eftergymnasial utbildning i hela landet, och fler högskoleutbildade, där det bland annat behövs fler ingenjörer.

Att flera stora samhällstrender medför nya möjligheter för trä- och möbelindustrin står helt klart. För att dessa möjligheter ska kunna växlas in i nya affärer, fler jobb och ökad tillväxt är kompetens, entreprenör-

skap och innovation nyckelfaktorer. Konkurrensen om kompetensen hårdnar. Som bransch måste vi vara tydliga med vad vi förväntar oss av utbildningsväsendet. De företag som vill ta till vara de möjligheter som nu yppar sig behöver jobba för att vara attraktiva arbetsgivare samt välkomna nya branschöverskridande samarbeten, nytänkande och entreprenörskap.

Att flera stora samhällstrender medför nya möjligheter för trä- och möbelindustrin står helt klart.

INDUSTRI I TAKT MED TIDEN

Vår industri väntas under de kommande åren få en ökad betydelse för samhället, klimatomställningen, människors boendesituation och arbetsmarknaden. Det förutsätter dock ett konstant och medvetet utvecklingsarbete.

Automatisering, kvalitet och design i kombination med hållbarhet har varit den svenska trä- och möbelindustrins framgångsrecept. Allt tyder på att detta är värden som kommer att värderas än högre framöver. Trots att vi just nu befinner oss mitt i en kris finns därför anledning till optimism.

SLUTNOTER

1. Sifundersökning 2019
2. SCB (2020) Boende i Sverige, <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/boende-i-sverige/>
3. SCB:s statistikdatabas (2020), *Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter hustyp och år.*
4. SCB:s statistikdatabas (2020), *Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter hustyp och år.*
5. SCB:s statistikdatabas (2020), *Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter hustyp och år.*
6. SCB, Företagsregistret, SNI 16.231 Industri Monteringsfärdiga Trähus.
7. SCB, Utrikeshandel med varor, SPIN 16.231 Industri Monteringsfärdiga Trähus.
8. SCB, Företagens ekonomi, SNI 16.231 Industri Monteringsfärdiga Trähus.
9. Siffror från TMF:s trähusföretag.
10. Siffror från TMF:s trähusföretag.
11. Linköpings universitet (2017) Vi mår bra av trä, <https://liu.se/artikel/vi-mar-bra-av-tra>
12. SCB, Företagsregistret, 16.232 Industri trädörrar och 16.233 Industri träfönster.
13. SCB, Utrikeshandel med varor. SPIN 16.232 Industri trädörrar och 16.233 Industri träfönster.
14. TMF, Fönster och dörrar i trä – ett självklart val för hållbart boende
15. Siffror från TMF:s dörrföretag
16. Beräknat på att en genomsnittlig dörr är 210 cm hög.
17. Siffror från TMF:s dörrföretag
18. Siffror från TMF:s fönsterföretag
19. Siffror från TMF:s trappföretag
20. SCB, Företagsregistret, SNI 31.0 Möbelindustrin.
21. Cheri, D., Colautti, S., och Weichenberger, S. (2018). Benchmark of Sweden in the European furniture context. Centre for Industrial Studies
22. TMF (2018) *Möbelnationen som drivs av hårda krav*, s6, <https://www.tmf.se/siteassets/bransch/branschgrupper/mobler/2018-tmf-rapport---mobelnationen-som-drivs-av-harda-krav---nio-fakta-om-svensk-mobelindustri.pdf>
23. Beräknat av TMF.
24. Siffror från Världsbanken (2018)
25. SCB, Företagsregistret, SNI 31.0 Tillverkning av möbler.
26. SCB, Utrikeshandel med varor, SPIN 31.0.Tillverkning av möbler. Koden innefattar tillverkning av bland annat kontors- och butiksmöbler, kontors- och butiksinredningar, köksmöbler och köksinredningar samt madrasser.
27. Centrum för Konsumtionsvetenskap *Konsumtionsrapporten 2019*, s 42, <https://mb.cision.com/Public/2967/2991527/8e8b9e4d3d202929.pdf>
28. Siffror från Prognoscentret. I samarbete med Prognoscentret tar TMF fram en rapport på fakturerad försäljning på svenska marknaden kvartalsvis för i stort sett samtliga köksaktörer på den svenska marknaden.
29. Siffror från SCB/Svandata (2020). Bearbetat av TMF.
30. Dodd's & Shutes Sustainability Report 2020
31. Svensk Mäklarstatistik (2020) *Fortsatt ökande bostadspriser i oktober*, <https://www.maklarstatistik.se/pressmeddelanden/fortsatt-okande-bostadspriser-i-oktober/>

TMF 360 GRADER – EN BRANSCHRAPPORT

Denna rapport ska ge en aktuell och samlande bild av den träförädlade industrin och möbelindustrin samt visa den betydelse våra branscher har för ekonomin, våra regioner och samhällsutvecklingen i Sverige. Den är tänkt att bli en serie återkommande rapporter som över tid ska ge en sammanhängande bild av de olika branscherna, deras olika villkor och förutsättningar och hur de hänger ihop.

Denna första rapport innehåller en snabb överblick över våra branscher, en ekonomisk analys från Teknikföretagens nationalekonomer samt tre företagsreportage som belyser olika centrala frågor för våra företag. Vi hoppas att denna och kommande rapporter ska ge läsare både i och utanför branschen en ökad förståelse för och insikt om vad som driver våra företag och vad som behövs för att de ska blomstra och utvecklas.

BOX 55525, 102 04 STOCKHOLM • TEL 08-762 72 50
E-POST [INFO@TMF.SE](mailto:info@tmf.se)

tmf.se

[Traomobel](https://www.facebook.com/Traomobel)

[Ttrtmf_swe](https://www.instagram.com/Ttrtmf_swe)

[Traomobel](https://twitter.com/Traomobel)

